

مجموعه قوانین و مقررات شورای نگهبان

مشمول بر

اصول قانون اساسی، احکام رهبری،
نظرات شورای نگهبان (تفسیری،
مشورتی و تطبیق مصوبات مجلس)،
قوانین و مقررات مرتبط و
اختصاصی و...

راجع به شورای نگهبان

پژوهشکده شورای نگهبان

عنوان قراردادی: ایران. قوانین و احکام

عنوان و نام پدیدآور: مجموعه قوانین و مقررات شورای نگهبان مشتمل بر اصول قانون اساسی، احکام رهبری... راجع به شورای نگهبان/ تهیه و تنظیم: سیدمجتبی حسینی پور اردکانی، محمدامین ابریشم کش. مشخصات نشر: تهران: شورای نگهبان، پژوهشکده شورای نگهبان، ۱۳۹۴.

ISBN: 978-600-95306-4-9

ص. ۳۵۵

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: ۱. شورای نگهبان-- قوانین و رویه ها ۲. شورای نگهبان-- مصوبات

شناسه افزوده: الف. حسینی پور اردکانی، سیدمجتبی، ۱۳۶۲- ب. ابریشم کش، محمدامین، ۱۳۶۷-

ج. شورای نگهبان. پژوهشکده شورای نگهبان

رده بندی دیویی: ۳۴۹/۵۵۰۵

رده بندی کنگره: ۱۳۹۴ م/۳۲ KM۲۵۱۲

شماره کتابشناسی ملی: ۳۹۳۴۰۲۷

مجموعه قوانین و مقررات شورای نگهبان

مشتمل بر اصول قانون اساسی، احکام رهبری، نظرات شورای نگهبان (تفسیری، مشورتی و تطبیق مصوبات مجلس)، قوانین و مقررات مرتبط و اختصاصی و... راجع به شورای نگهبان

تهیه و تنظیم: سید مجتبی حسینی پور اردکانی، محمدامین ابریشم کش

ناشر: پژوهشکده شورای نگهبان

چاپ اول: تابستان ۱۳۹۴ - تیراژ: ۵۰۰ جلد

شابک: ۹-۴-۹۵۳۰۶-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۱۴۰۰۰ تومان

تهران: خیابان شهید سپهبد قرنی، کوچه شهید دهقانی نیا، پلاک ۱۲

فکس: ۰۲۱-۸۸۳۲۵۰۸۰

تلفن: ۰۲۱-۸۸۳۲۵۰۴۵

www.shora-rc.ir

nashr@shora-rc.ir

فهرست اجمالی

فهرست تفصیلی.....	الف
پیشگفتار.....	۱
بخش اول: از قانون اساسی.....	۵
بخش دوم: احکام رهبری.....	۱۷
بخش سوم: نظرات شورای نگهبان.....	۳۳
فصل اول: نظرات تفسیری و مشورتی.....	۳۵
فصل دوم: نظرات شورای نگهبان در تطبیق مصوبات	
مجلس شورای اسلامی.....	۱۱۳
بخش چهارم: قوانین.....	۱۸۹
فصل اول: قوانین اختصاصی.....	۱۹۱
فصل دوم: قوانین مرتبط.....	۲۱۱
بخش پنجم: مقررات.....	۲۷۵
فصل اول: مقررات اختصاصی.....	۲۷۷
فصل دوم: مقررات مرتبط.....	۲۹۱
بخش ششم: آراء.....	۳۴۵

فهرست تفصیلی

پیشگفتار ۱
بخش اول: از قانون اساسی ۵

بخش دوم: احکام رهبری ۱۷

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱	از آئین نامه دادرها و دادگاه های ویژه روحانیت	۱۳۶۹/۵/۱۴	۱۹
۲	از آئین نامه داخلی مجمع تشخیص مصلحت نظام	۱۳۷۶/۹/۵	۲۰
۳	نامه مقام معظم رهبری درباره موافقت با تشکیل مجمع مشورتی شورای نگهبان در امور فقهی	۱۳۸۰/۴/۲۰	۲۵
۴	اعلام نظر رهبر انقلاب برای حل مسئله انتخاب حقوقدانان شورای نگهبان	۱۳۸۰/۵/۱۵	۲۶
۵	انتصاب اعضای دوره جدید مجمع تشخیص مصلحت نظام توسط مقام معظم رهبری	۱۳۹۰/۱۲/۲۴	۲۹
۶	از مقررات نظارت بر حسن اجرای سیاست های کلی نظام	۱۳۹۲/۱۲/۲۴	۳۰
۷	پاسخ مقام معظم رهبری به استعلام شورای نگهبان در مورد مغایرت یا عدم انطباق مصوبات مجلس شورای اسلامی بالأخص قانون برنامه های پنج ساله یا قانون بودجه سالیانه با سیاست های کلی نظام	۱۳۹۳/۳/۱۱	۳۱

بخش سوم: نظرات شورای نگهبان ۳۳

فصل اول: نظرات تفسیری و مشورتی ۳۵

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱	عدم اظهار نظر شورای نگهبان نسبت به لایحه، پیش از تصویب در مجلس	۱۳۵۹/۶/۱۱	۳۷
۲	صلاحیت شورای نگهبان در تشخیص مغایرت مصوبات مجلس شورای اسلامی با قانون اساسی و عدم صلاحیت رئیس جمهور در این خصوص	۱۳۵۹/۱۱/۷	۳۸
۳	نظر تفسیری شورای نگهبان در خصوص لزوم ارسال قوانین و مقرراتی که شورای عالی قضائی آنها را خلاف موازین اسلام می‌داند به شورای نگهبان	۱۳۶۰/۲/۸	۴۰
۴	نظر تفسیری شورای نگهبان در مورد نحوه رای گیری در خصوص مصوبات مجلس از لحاظ انطباق با قانون اساسی	۱۳۶۰/۴/۲	۴۱
۵	نظر شورای نگهبان در خصوص صلاحیت شورای نگهبان در بررسی مصوبات مجلس خبرگان و محدوده مصوبات مجلس خبرگان	۱۳۶۲/۵/۱۲	۴۲
۶	نظر تفسیری شورای نگهبان در خصوص لزوم تأیید مصوبات مربوط به تفسیر قوانین عادی از سوی شورای نگهبان	۱۳۶۲/۵/۲۴	۴۳
۷	محدودیت صلاحیت شورای نگهبان در بررسی مطابقت قوانین با قانون اساسی در زمان مقرر	۱۳۶۲/۸/۴	۴۵
۸	نظر تفسیری شورای نگهبان در خصوص ملاک مغایرت مصوبات مجلس با شرع	۱۳۶۳/۱۰/۱۱	۴۶
۹	تذکر در خصوص عدم صلاحیت یکی از نمایندگان مجلس	۱۳۶۷/۲/۳۰	۴۸
۱۰	نظر تفسیری شورای نگهبان در خصوص امکان تحقیق و تفحص (موضوع اصل ۷۶ قانون اساسی) از برخی نهادها از قبیل شورای نگهبان	۱۳۶۷/۱۰/۷	۴۸
۱۱	نظر تفسیری شورای نگهبان در خصوص حضور اعضای شورای نگهبان در مجلس هنگام رسیدگی به طرح‌ها و لوایح فوری	۱۳۶۸/۸/۱۵	۵۰

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱۲	نظر تفسیری شورای نگهبان در خصوص لزوم ارسال کلیه اساسنامه‌های مصوب دولت بعد از بازنگری سال ۱۳۶۸ قانون اساسی به شورای نگهبان	۱۳۶۹/۶/۱۱	۵۱
۱۳	تذکر به رئیس مجلس شورای اسلامی در خصوص مهلت اعلام نظر شورای نگهبان	۱۳۶۹/۹/۲۴	۵۹
۱۴	در خصوص نحوه تشخیص نظرات تفسیری شورای نگهبان و اعلام تفسیری بودن برخی از نظرات این شورا	۱۳۶۹/۱۰/۶	۶۴
۱۵	استعلام در خصوص ضرورت بررسی شرعی قوانین قابل اجرای رژیم گذشته	۱۳۶۹/۱۰/۹	۶۵
۱۶	نظر تفسیری شورای نگهبان در خصوص کیفیت نظارت شورای نگهبان بر انتخابات	۱۳۷۰/۳/۱	۶۷
۱۷	نظر شورای نگهبان در خصوص عدم صلاحیت شورای نگهبان در تفسیر قوانین عادی	۱۳۷۰/۳/۴	۶۸
۱۸	نظرات تفسیری شورای نگهبان در خصوص حدود حوزه اختیارات و وظایف مجمع تشخیص مصلحت نظام در بررسی مصوبات ارجاعی	۱۳۷۲/۳/۳ ۱۳۷۲/۴/۲۰ ۱۳۷۲/۷/۲۴	۶۹
۱۹	تذکر شورای نگهبان به مجلس شورای اسلامی در خصوص توجه به زمان لازم جهت بررسی لایحه بودجه در شورای نگهبان	۱۳۷۲/۱۱/۲	۷۲
۲۰	استعلام در خصوص تعیین همپرازی شورای نگهبان با دستگاه‌های قانونگذاری کشورهای جهان	۱۳۷۳/۳/۲۵	۷۳
۲۱	محدوده صلاحیت شورای نگهبان در ورود به قوانین پیش از انقلاب	۱۳۷۴/۶/۲۰	۷۶
۲۲	تذکر به ریاست جمهوری وقت در خصوص نظارت عام شورای نگهبان بر انتخابات در تمام مراحل	۱۳۷۴/۱۲/۱۷	۷۸
۲۳	نظر تفسیری شورای نگهبان در خصوص ملاک و معیار زمان اعتبار قوانین و ترجیح یکی از دو قانون معارض	۱۳۷۵/۴/۱۲	۷۹

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۲۴	تذکر در خصوص لزوم ارسال مصوبه مورد اختلاف مجلس و شورای نگهبان، توسط مجلس به مجمع تشخیص مصلحت نظام	۱۳۷۵/۱۲/۱۴	۸۱
۲۵	پاسخ به استعلام در خصوص درخواست اظهارنظر شرعی صریح در پاسخ به استعلامات دیوان عدالت اداری	۱۳۷۶/۴/۲۴	۸۱
۲۶	استعلام در خصوص امکان بررسی مطابقت قوانین پیش از تشکیل شورای نگهبان با قانون اساسی	۱۳۷۷/۹/۱۸	۸۳
۲۷	عدم صلاحیت رئیس جمهور در خصوص وظایف و اختیارات نهادهای دیگر در راستای مسئولیت اجرای قانون اساسی	۱۳۷۷/۱۰/۳	۸۵
۲۸	تذکر شورای نگهبان در خصوص عدم وجود محدودیت زمانی جهت اعمال اصل چهارم قانون اساسی	۱۳۷۹/۶/۶	۸۹
۲۹	اظهارنظر درخصوص مرجع تفسیر قانون اساسی در تذکر به شورای عالی انقلاب فرهنگی	۱۳۷۹/۷/۳	۹۴
۳۰	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص زمان اثر ابطال موارد خلاف شرع توسط دیوان عدالت اداری	۱۳۸۰/۲/۱۸	۹۴
۳۱	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص انتخاب حقوقدانان شورای نگهبان از میان افراد معرفی شده از سوی رئیس قوه قضائیه	۱۳۸۰/۴/۱۰	۹۷
۳۲	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص شمول اصل ۹۴ قانون اساسی نسبت به مصوبه درخواست مراجعه به آراء عمومی	۱۳۸۱/۱۲/۲۵	۹۸
۳۳	نظر تفسیری شورای نگهبان در خصوص عدم امکان ارسال مصوبات مجلس به مجمع تشخیص مصلحت نظام در مواردی که شورای نگهبان آن را واجد ابهام دانسته است	۱۳۸۳/۳/۱۶	۹۹
۳۴	تذکر در خصوص لزوم تأیید اساسنامه شرکت‌های دولتی و اصلاحات آن‌ها مطابق اصل ۸۵ قانون اساسی توسط شورای نگهبان	۱۳۸۳/۹/۱۹	۱۰۱

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۳۵	لزوم ترتیب اثر دادن به نظرات فقهای شورای نگهبان در غیر شرعی اعلام نمودن قوانین سابق	۱۳۸۵/۵/۱۳	۱۰۳
۳۶	نظر تفسیری شورای نگهبان در خصوص تصویب ضوابط و مقررات مالی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی شورای نگهبان	۱۳۸۶/۴/۱۹	۱۰۴
۳۷	نحوه رسیدگی شورای نگهبان به استعلامات دیوان عدالت اداری	۱۳۹۰/۴/۲۹	۱۰۶
۳۸	لزوم اظهارنظر شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی	۱۳۹۰/۱۲/۱	۱۱۰
۳۹	نظر تفسیری شورای نگهبان در خصوص مفهوم مسئولیت اجرای قانون اساسی توسط رئیس جمهور	۱۳۹۱/۴/۱۲	۱۱۰

فصل دوم: نظرات شورای نگهبان در تطبیق مصوبات مجلس شورای اسلامی ۱۱۳

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱	نظرات شورای نگهبان مستند به اصل ۷۶ قانون اساسی		۱۱۳
۱-۱	طرح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۲/۸	۱۱۵
۲	نظرات شورای نگهبان مستند به اصل ۹۱ قانون اساسی		۱۱۷
۱-۲	طرح استخدامی کارکنان مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۲/۵/۱۷	۱۱۷
۴-۲	لایحه مدیریت خدمات کشوری	۱۳۸۵/۱۲/۱۳	۱۱۸
۳-۲	طرح الحاق یک تبصره به قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل مصوب ۱۳۷۳	۱۳۸۷/۲/۷	۱۲۱
۴-۲	طرح اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰ و اصلاحیه آن مصوب ۱۳۷۵	۱۳۸۷/۲/۲۱	۱۲۲
۵-۲	لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور	۱۳۸۸/۱۲/۲۴	۱۲۳
۶-۲	طرح تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور	۱۳۸۹/۲/۱۵	۱۲۴
۷-۲	طرح اصلاح موادی از قانون آئین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۰/۸/۲۶	۱۲۴
۸-۲	طرح ممنوعیت اشتغال به بیش از یک شغل	۱۳۹۱/۱۱/۱۱	۱۲۶

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۳	نظرات شورای نگهبان مستند به اصل ۹۴ قانون اساسی		۱۲۷
۱-۳	طرح دوفوریتی الزام وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی به ارسال کلیه قوانین مورد عمل به شورای نگهبان	۱۳۶۱/۶/۱۴	۱۲۷
۲-۳	لایحه نحوه وصول مالیات مشاغل	۱۳۶۴/۵/۱۴	۱۲۷
۳-۳	طرح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۲/۸	۱۲۸
۴-۳	لایحه اصلاح قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب	۱۳۸۰/۱۰/۲	۱۳۰
۵-۳	قانون بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور	۱۳۸۱/۱۲/۶	۱۳۳
۶-۳	لایحه اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود و وظائف و اختیارات و مسئولیتهای ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی تحت عنوان «مسئولیت رئیس‌جمهور در اجرای قانون اساسی»	۱۳۸۲/۲/۱۷	۱۳۵
۷-۳	لایحه بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور	۱۳۸۲/۱۲/۱۷	۱۳۷
۸-۳	لایحه بودجه سال ۱۳۸۴ کل کشور	۱۳۸۳/۱۲/۲۳	۱۳۸
۹-۳	لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور	۱۳۸۵/۱۲/۲۳	۱۳۹
۱۰-۳	لایحه حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست	۱۳۹۱/۲/۲۸	۱۳۹
۴	نظرات شورای نگهبان مستند به اصل ۹۷ قانون اساسی		۱۴۰
۱-۴	طرح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۲/۸	۱۴۰
۵	نظرات شورای نگهبان مستند به اصل ۹۸ قانون اساسی		۱۴۱
۱-۵	طرح قانونی راجع به تفسیر اصل یا اصولی از قانون اساسی	۱۳۶۲/۷/۲۷	۱۴۱
۲-۵	لایحه اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود و وظائف و اختیارات و مسئولیتهای ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی تحت عنوان «مسئولیت رئیس‌جمهور در اجرای قانون اساسی»	۱۳۸۲/۲/۱۷	۱۴۲

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۶	نظرات شورای نگهبان مستند به اصل ۹۹ قانون اساسی		۱۴۲
۱-۶	صلاحیت برخی نامزدهای انتخابات مجلس	۱۳۶۰/۴/۲۸	۱۴۲
۲-۶	لایحه انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۲/۱۱/۲۷	۱۴۳
۳-۶	لایحه نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۴/۳/۲۶	۱۴۵
۴-۶	لایحه انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۴/۳/۲۶	۱۴۵
۵-۶	لایحه یک فوریتی نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۵/۴/۲۵	۱۴۷
۶-۶	لایحه یک فوریتی همه‌پرسی در جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۸/۳/۲۸	۱۴۷
۷-۶	طرح قانونی اصلاح مواد ۱۵، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۶۹ قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی و الحاق یک ماده به آن	۱۳۷۰/۱۱/۲	۱۴۸
۸-۶	طرح حضور نمایندگان نامزدهای ریاست جمهوری در شعب اخذ رأی	۱۳۷۶/۲/۱۰	۱۵۲
۹-۶	طرح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۲/۸	۱۵۳
۱-۶	طرح لزوم رسیدگی دقیق به شکایات داوطلبین رد صلاحیت شده در انتخابات مختلف	۱۳۷۸/۵/۲۸	۱۵۴
۱۱-۶	طرح اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۷/۱۷	۱۵۶
۱۲-۶	طرح دو فوریتی الحاق چند ماده به قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۵/۵/۹ و الحاق یک تبصره به ماده (۲۰) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷	۱۳۷۸/۱۰/۸	۱۵۷
۱۳-۶	لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور	۱۳۷۹/۱۱/۱۹	۱۵۷
۱۴-۶	طرح سه فوریتی الحاق یک تبصره به ماده (۵۲) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸	۱۳۸۰/۸/۲۹	۱۵۷
۱۵-۶	طرح الحاق سه تبصره به ماده (۵۲) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸	۱۳۸۰/۸/۳۰	۱۵۹
۱۶-۶	لایحه اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۲/۱/۱۱	۱۶۰
۱۷-۶	طرح تغییر حوزه انتخابیه داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۲/۱۰/۱۸	۱۷۷

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱۸-۶	طرح سه فوریتی الحاق دو تبصره به ماده (۲۸) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷	۱۳۸۲/۱۱/۵	۱۷۷
۱۹-۶	طرح اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۵/۱۲/۱۷	۱۷۹
۲-۶	طرح ممنوعیت انتقال آراء صندوق‌های انتخاباتی قبل از شمارش در محل شعب و اصلاح موادی از قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۶/۱۱/۱۸	۱۸۰
۲۱-۶	طرح اصلاح قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران	۱۳۹۱/۱۰/۷	۱۸۰
۲۳-۶	طرح دو فوریتی اصلاح ماده (۲۹) و الحاق یک تبصره به ماده (۵۲) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۴/۲/۱۰	۱۸۲
۷	نظرات شورای نگهبان مستند به بند «۹» اصل ۱۱۰ قانون اساسی		
۱-۷	لایحه انتخاب رئیس جمهور کشور جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۰/۴/۱۵	۱۸۳
۲-۷	لایحه انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۴/۳/۲۵	۱۸۳
۳-۷	طرح اصلاح مواد (۳۵) و (۵۵) قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن	۱۳۸۷/۹/۱۱	۱۸۴
۸	نظرات شورای نگهبان مستند به اصل ۱۱۲ قانون اساسی		
۱-۸	طرح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۲/۸	۱۸۶
۹	نظرات شورای نگهبان مستند به اصل ۱۱۸ قانون اساسی		
۱-۹	لایحه نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۴/۳/۲۵	۱۸۷
۲-۹	لایحه انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۴/۳/۲۵	۱۸۷
۳-۹	لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور	۱۳۷۹/۱۱/۱۹	۱۸۷

بخش چهارم: قوانین ۱۸۹

فصل اول: قوانین اختصاصی ۱۹۱

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱	قانون شمول «قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیت‌های خطیر نمایندگی و اصلاحیه‌های بعدی» به اعضای شورای نگهبان	۱۳۶۲/۴/۱۹	۱۹۳
۲	قانون مقررات مالی شورای نگهبان	۱۳۶۲/۷/۱۰	۱۹۴
۳	قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۴/۴/۴	۱۹۶
۴	قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۵/۵/۹	۲۰۰
۵	قانون تشکیلات شورای نگهبان	۱۳۷۷/۸/۱۰	۲۰۸

فصل دوم: قوانین مرتبط ۲۱۱

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱	از لایحه قانونی تشکیل شورای عالی فرهنگ و آموزش عالی	۱۳۵۹/۲/۱۷	۲۱۳
۲	از قانون انتخابات مجلس خبرگان رهبری	۱۳۵۹/۷/۱۰	۲۱۴
۳	از قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۴/۴/۵	۲۱۷
۴	از قانون محاسبات عمومی کشور	۱۳۶۶/۶/۱	۲۲۹
۵	از قانون همه‌پرسی در جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۸/۴/۴	۲۲۹
۶	قانون اصلاح حداکثر سن داوطلبان استخدام	۱۳۷۱/۲/۲۲	۲۳۲
۷	از قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل	۱۳۷۳/۱۰/۱۱	۲۳۳
۸	قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران	۱۳۷۵/۳/۱	۲۳۴
۹	از کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده)	۱۳۷۵/۳/۲	۲۳۵
۱۰	قانون لزوم رسیدگی دقیق به شکایات داوطلبین رد صلاحیت شده در انتخابات مختلف	۱۳۷۸/۸/۲۲	۲۳۵

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱۱	از قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۹/۷	۲۳۷
۱۲	از قانون آئین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۹/۱/۲۰	۲۵۴
۱۳	قانون استفساریه مواد (۱۱) و (۱۳) قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی و ماده (۱۹) قانون انتخابات ریاست جمهوری	۱۳۸۰/۳/۹	۲۶۲
۱۴	قانون تغییر حوزه انتخابیه داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۲/۱۰/۲۴	۲۶۳
۱۵	از قانون مدیریت خدمات کشوری	۱۳۸۶/۷/۸	۲۶۴
۱۶	از قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور	۱۳۸۹/۳/۲۵	۲۶۶
۱۷	از قانون نظارت مجلس بر رفتار نمایندگان	۱۳۹۱/۱/۱۵	۲۶۷
۱۸	از قانون جامع خدمات رسانی به اینارگران	۱۳۹۱/۱۰/۲	۲۶۸
۱۹	از قانون مجازات اسلامی	۱۳۹۲/۲/۱	۲۶۹
۲۰	از قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری	۱۳۹۲/۳/۲۵	۲۷۲
۲۱	از قانون آیین دادرسی کیفری	۱۳۹۲/۱۲/۴	۲۷۴

بخش پنجم: مقررات ۲۷۵

فصل اول: مقررات اختصاصی ۲۷۷

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱	آیین‌نامه داخلی شورای نگهبان	۱۳۷۹/۴/۲۲	۲۷۹
۲	آیین‌نامه نظارت بر انتخابات مجلس خبرگان رهبری	۱۳۸۵/۱/۲۳ ۱۳۸۵/۱/۳۱	۲۸۴
۳	آیین‌نامه نحوه اطلاع رسانی شورای نگهبان	۱۳۹۲/۷/۱۷	۲۸۹

فصل دوم: مقررات مرتبط ۲۹۱

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱	از آیین‌نامه اجرایی قانون انتخابات مجلس خبرگان	۱۳۶۱/۷/۱۸	۲۹۳
۲	از آیین‌نامه اجرایی قانون انتخابات ریاست جمهوری	۱۳۶۴/۴/۱۶	۳۰۹

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۳	از آیین نامه داخلی هیأت دولت	۱۳۶۸/۹/۸	۳۱۷
۴	از آیین نامه اجرایی قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۹/۲۱	۳۱۷
۵	از آیین نامه اجرایی قانون تغییر حوزه انتخابیه داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۴/۱/۳۱	۳۳۸
۶	بخشنامه به کلیه دستگاه های اجرایی در خصوص منظور نمودن امتیاز تشویقی برای کارمندان خدمتگزار در عرصه برگزاری انتخابات	۱۳۸۵/۱۲/۹	۳۴۰
۷	آیین نامه نحوه پرداخت حق الزحمه مجریان و ناظران انتخابات	۱۳۸۷/۶/۲۴	۳۴۰
۸	از آیین نامه اداره جلسات هیأت عمومی و هیأت های تخصصی دیوان عدالت اداری	۱۳۹۳/۱۱/۴	۳۴۲

بخش ششم: آراء ۳۴۵

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱	ابطال اطلاعیه وزیر کشور و بخشنامه های استانداران در خصوص غیرقانونی اعلام نمودن دفاتر نظارتی منتخب و منصوب شورای نگهبان در امر انتخابات	۱۳۸۲/۶/۲۳	۳۴۷

پیشگفتار

از جمله نهادهای اساسی که در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران از نقش و جایگاه والایی برخوردار است، «شورای نگهبان» می‌باشد. این شورا در یک نگاه کلی، از سویی وظیفه حراست از قانون اساسی و موازین اسلامی در عرصه قانون‌گذاری را برعهده دارد و مرجع مفسر قانون اساسی است و از طرف دیگر در امر انتخابات به عنوان نهاد ناظر، دارای جایگاه و صلاحیت‌های ویژه‌ای است. از همین رو قانون اساسی در اصول متعدد خود به بیان وظایف و صلاحیت‌های این شورا پرداخته است. اما این اهمیت اختصاص به قانون اساسی ندارد، بلکه در سایر احکام و ضوابط قانونی اعم از احکام رهبری، قوانین مصوب مجلس و مقررات نیز ضوابط قابل ملاحظه‌ای وجود دارد که هرکدام به نوبه خود در تبیین نقش و جایگاه این نهاد مؤثر می‌باشند.

بدون تردید شناخت دقیق و جامع این نهاد در ابعاد مختلف مستلزم آشنایی و دسترسی به مجموع این احکام و ضوابط است. لذا نظر به اهمیت و جایگاه منحصر به فرد این شورا در نظام حقوقی کشور و نیز با توجه به لزوم آگاهی

دست‌اندرکاران امور کشور نسبت به این جایگاه و همچنین حدود صلاحیت‌ها و وظایف این شورا، مجموعه‌ای که بتواند دربردارنده جمیع احکام قانونی ناظر به شورای نگهبان باشد ضروری می‌باشد. باتوجه به همین اهمیت، پژوهشکده شورای نگهبان به منظور آشنایی جامعه حقوقی کشور و متولیان امور کشور، اقدام به جمع‌آوری کلیه احکام و ضوابط قانونی مربوط به شورای نگهبان و جایگاه و صلاحیت‌های این نهاد نموده است تا این مهم به نحو مناسبی قابل وصول باشد.

در استفاده از این مجموعه توجه به نکات ذیل لازم می‌باشد:

۱) در این مجموعه سعی شده است هر بخش از قواعد و احکام قانونی به صورت جداگانه ذکر شود و ترتیبی که برای مجموعه این احکام و قواعد در داخل هر بخش در نظر گرفته شده است، براساس ترتیب زمانی تاریخ صدور و یا تصویب می‌باشد. این امر علاوه براینکه سیر نظام حقوقی در خصوص موضوع را نشان می‌دهد، به مخاطب در تشخیص احکام نسخ و منسوخ کمک می‌کند.

۲) این مجموعه مشتمل بر شش بخش کلی است. بخش نخست واجد آن دسته از اصول قانون اساسی است که مستقیماً ناظر به جایگاه و صلاحیت شورای نگهبان است. لذا از ذکر اصولی که ارتباط مستقیمی با شورای نگهبان ندارد خودداری شده است.

بخش دوم دربردارنده احکام و فرامینی است که از سوی مقام ولی فقیه صادر شده و حسب مورد مربوط به جایگاه، وظایف و یا اعضای شورای نگهبان است. بخش سوم تحت عنوان «نظرات شورای نگهبان»، به نظراتی پرداخته است که ناظر به جایگاه و صلاحیت شورای نگهبان است. این بخش مشتمل بر دو فصل است. فصل اول به نظرات تفسیری و پاسخ‌های شورای نگهبان به استعلامات پرداخته و فصل دوم دربردارنده نظراتی است که شورای نگهبان پیرامون مصوبات مجلس شورای اسلامی داده است.

در بخش چهارم، آن دسته از قوانین که مشخص‌کننده صلاحیت‌ها و جایگاه شورای نگهبان و وظایف این نهاد است گردآوری شده و در دو فصل «قوانین اختصاصی» و «قوانین مرتبط» ارائه شده است. قوانین اختصاصی

قوانینی هستند که موضوع آن‌ها اختصاصاً ناظر به شورای نگهبان و صلاحیت‌های این نهاد می‌باشد و لذا کل قانون مورد نظر ذکر شده است. قوانین مرتبط نیز قوانینی هستند که اگرچه موضوع اصلی آن‌ها شورای نگهبان نیست، ولی حسب مورد واجد احکامی مرتبط با شورای نگهبان در ابعاد مختلف می‌باشند. لذا در این قسمت موادی از قوانین مورد نظر که مربوط به شورای نگهبان است ذکر شده و از بیان کل قانون خودداری شده است. لازم به ذکر است اگرچه برخی از احکام قانونی مذکور در این بخش به صورت مستقل ارتباطی با شورای نگهبان ندارد، ولی باتوجه به اینکه درک صحیح از احکام مرتبط مستلزم ذکر اینگونه احکام نیز بوده است، ذکر شده‌اند.

بخش پنجم نیز تحت عنوان کلی «مقررات» شامل دو فصل است. یکی «مقررات اختصاصی» که موضوع آن‌ها به صورت خاص شورای نگهبان است و دیگری «مقررات مرتبط» که هرکدام در بخش‌هایی از خود واجد احکامی در ارتباط با شورای نگهبان می‌باشند.

بخش ششم نیز دربردارنده آراء وحدت رویه‌ای است که از سوی مراجع صالح صادر شده و مرتبط با شورای نگهبان است.

۳) در این مجموعه سعی شده در موارد لازم نکات تنقیحی به صورت پاورقی ذکر شود و در مواردی که علاوه بر موضوع مطروحه توجه همزمان به احکام دیگر نیز ضروری است، از طریق ارجاع، توجه مخاطب به موارد لازم جلب شده است.

۴) حسب موضوع در مواردی که سابقه‌ای تقنینی در خصوص موضوع از جهت فهم پیشینه اهمیت داشته است سعی شده سوابق موضوع به صورت پاورقی ذکر شود.

۵) برای تسهیل در دسترسی مخاطبان به مطالب این مجموعه، فهرست موضوعی احکام، قوانین و مقررات در ابتدای کتاب ذکر شده است.

۶) در این مجموعه سعی شده متناسب با محتوای نظرات تفسیری شورای نگهبان پیرامون اصول قانون اساسی و پاسخ‌هایی که به استعلامات صورت

گرفته از این شورا داده شده است، عنوانی برای آن‌ها در نظر گرفته شود تا دسترسی مخاطب را به موضوع مدنظر تسهیل نماید.

۷) استخراج قوانین و مقررات مربوط در این مجموعه علی‌الاصول از طریق مجموعه‌های منتشر شده رسمی در خصوص قوانین و مقررات بوده است و در برخی موارد نیز دسترسی به منبع دست اول امکان‌پذیر نبوده است. لذا این اثر از نقص و خطا مبرا نیست.

امید است مخاطبان با ارائه نظرات خود پیرامون این مجموعه و سایر مجموعه‌هایی که پژوهشکده شورای نگهبان در راستای رسالت خود منتشر نموده است، ما را در انجام وظایف خود یاری نمایند.

و من الله التوفيق و عليه التكلان

پژوهشکده شورای نگهبان

شهریورماه ۱۳۹۴